

Europa-Kommissionen
Generaldirektoratet for Retfærdighed, Frihed og Sikkerhed
Kontor C1 - Civilret
1049 Bruxelles
Belgien

J.nr.: 06-5012-00006

Sagsbehandler: Lars Thøgersen

Dato 19. december 2006

Europa-kommissionens grønbog om lovkonfliktregler i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder spørgsmålet om retlig kompetence og gensidig anerkendelse (KOM(2006) 400)

Hermed følger Danmarks høringssvar vedrørende Europa-kommissionens grønbog om lovkonfliktregler i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder spørgsmålet om retlig kompetence og gensidig anerkendelse (KOM(2006) 400):

Grønbogen beskriver en række vigtige problemer omkring ægtefællers formue, når ægtefællerne har tilknytning til flere lande.

Overordnet set støtter Danmark tiltag på EU-niveau, som kan forbedre EU-borgernes retssikkerhed. Dette gælder ikke mindst inden for familieretten, der berører et meget stort antal EU-borgere.

Ved udarbejdelse af fællesskabsregler for behandlingen af grænseoverskridende sager på det familieretlige område er det imidlertid vigtigt at være opmærksom på de ikke uvæsentlige forskelle, der findes mellem medlemsstaternes grundlæggende familieretlige regler og principper.

Grønbogen har været sendt i høring hos en bred kreds af berørte myndigheder og organisationer, og på baggrund af bl.a. de indkomne høringssvar, der vedlægges til Kommissionens orientering, skal regeringen herved afgive følgende svar på de enkelte spørgsmål i grønbogen:

Spørgsmål 1:

- a) Bør det kommende instrument omfatte visse personlige aspekter af formueforholdet mellem ægtefæller, som ikke er reguleret ved ovenstående instrumenter, eller bør det kun omfatte de formueretlige konsekvenser af ægteskabet? I givet fald hvilke og hvorfor?
- b) Skal det kommende instrument anvendes på de formueretlige konsekvenser af forholdet i løbet af samlivet eller kun i tilfælde af separation eller forholdets ophør?

Regeringen finder på nuværende tidspunkt ikke grundlag for at tage stilling til, om en eventuel regulering også skal finde anvendelse på andet end de grundlæggende spørgsmål om formueforholdet mellem ægtefæller. Stillingtagen til også at lade reguleringen omfatte eksempelvis ægtefællers ret til at repræsentere hinanden samt beskyttelse af familiens bolig bør afvente afklaring af, hvordan de grundlæggende spørgsmål reguleres.

Regeringen finder dog, at en eventuel regulering af formueforholdet mellem ægtefæller bør omfatte alle situationer, hvor der kan opstå spørgsmål om formueordningen, dvs. ved etableringen af formueordningen, f.eks. baseret på en aftale eller på loven, under ægteskabet og ved formueordningens ophør ved separation, skilsmisse eller død.

I relation til underholdspligt bemærkes, at Kommissionen den 15. december 2005 fremlagde et forslag om underholdspligt (KOM(2005) 649). En regulering af formueforholdet mellem ægtefæller bør derfor ikke omfatte underholdspligt. Reguleringen af de to områder bør dog samordnes, således at der etableres mulighed for at finde samlede løsninger på ægtefællernes økonomiske situation ved separation eller skilsmisse, omfattende både formue og underholdspligt.

Spørgsmål 2:

- a) Hvilke tilknytningskriterier skal lægges til grund ved fastlæggelsen af, hvilken lovgivning der skal finde anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller? Og hvis der er flere muligheder, hvordan skal disse så prioriteres (f.eks. efter ægtefællernes faste bopæl eller deres nationalitet? Eller anden tilknytning?)
- b) Hvis det kommende instrument finder anvendelse på alle formueretlige konsekvenser af ægteskabet, skal de samme kriterier så gælde både under samlivet og ved samlivets ophør?

Spørgsmål 3:

Bør samme tilknytningskriterium gælde alle aspekter af den situation, der er reguleret ved den pågældende lovgivning, eller skal der kunne anvendes forskellige kriterier for forskellige aspekter (opsplitning)? Hvilke situationer bør der i givet fald tages højde for?

Spørgsmål 4:

Bør det være muligt, at en ændring af visse tilknytningskriterier, såsom ægtefællernes faste bopæl, automatisk fører til, at en anden lovgivning finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller?

Skal dette i givet fald kunne ske med tilbagevirkende kraft?

Formueforholdet mellem ægtefæller bør som udgangspunkt bedømmes efter loven i den medlemsstat, hvor ægtefællerne bosatte sig ved ægteskabets indgåelse.

Har begge ægtefæller senere bosat sig i en anden medlemsstat og boet der i en længere periode – f.eks. 2 år – anvendes denne stats lov i stedet. Har begge ægtefæller tidligere under ægteskabet været bosat i den stat, hvor de nu bosætter sig igen, eller er begge ægtefæller statsborgere i den pågældende stat, anvendes denne stats lov dog, så snart ægtefællerne bosætter sig i der.

Disse tilknytningskriterier bør gælde både under ægteskabet og ved separation eller skilsmisse.

Samme tilknytningskriterier bør anvendes på lovvalget i forhold til alle de aspekter af formueforholdet, der omfattes af den påtænkte regulering.

Spørgsmål 5:

- a) Skal det være muligt for ægtefæller at vælge, hvilken lovgivning der skal finde anvendelse på deres formueforhold? Hvilke tilknytningskriterier skal i givet fald kunne tages i betragtning ved et sådant valg?
- b) Skal det være muligt at vælge flere lovgivninger, således at nogle goder er omfattet af en lovgivning og andre af en anden?
- c) Skal et valg kunne træffes eller ændres til enhver tid, før og i løbet af ægteskabet, eller kun på et bestemt tidspunkt (ved ægteskabets ophør)?
- d) Hvis lovvalget ændres, skal ændringen da ske med tilbagevirkende kraft?

Efter regeringens opfattelse skal ægtefæller have mulighed for at indgå aftaler om deres formueforhold, herunder hvilken lov der skal regulere deres formueordning. En aftale herom skal kunne ændres ved en senere aftale.

Ægtefællerne bør imidlertid ikke have en fri adgang til at aftale, hvilken lov der skal finde anvendelse. De bør således kun kunne aftale anvendelsen af loven i en medlemsstat, hvor en af dem er bosat eller er statsborger ved aftalens indgåelse. Hvis en ægtefælle eller begge ægtefæller bosætter sig i en anden medlemsstat, bør de dog kunne aftale, at loven i den medlemsstat, hvor de begge senest var bosat samtidig, skal anvendes.

Spørgsmål 6:

Bør formkravene til aftalen harmoniseres?

Hvis det kan lette anerkendelsen og fuldbyrdelsen af aftaler om ægtefællers formueordning, bør den påtænkte regulering indeholde harmoniserede formkrav til sådanne aftaler. Ved udformningen af sådanne formkrav bør der tages udgangspunkt i, at en aftale om formueordningen skal anses for gyldig med hensyn til formen, hvis den på indgåelsestidspunktet opfyldte formkravene i den lov, som var gældende for ægtefællernes formueforhold, eller opfyldte formkravene i loven i en medlemsstat, hvor mindst en af dem var statsborger.

Endvidere bør reglerne så vidt muligt tilgodese hensynet til "svage" ægtefæller, der presses til at indgå klart ufordelagtige aftaler.

Spørgsmål 7:

- a) Skal den dommer, der ifølge forordning (EF) nr. 2201/2003 er kompetent i skilsmisse- og separationssager, ligeledes være kompetent til at træffe afgørelse om opgørelse af formueforholdet mellem ægtefæller i tilfælde af skilsmisse eller separation?
- b) Skal den dommer, der er kompetent i arvesager, ligeledes være kompetent til at træffe afgørelse om opgørelse af formueforholdet mellem ægtefæller i tilfælde af arv?

Spørgsmål 8:

- a) Hvilke regler for retternes internationale kompetence skal i modsat fald vedtages, navnlig i forbindelse med spørgsmål om formueforhold i løbet af parrets samliv (f.eks. gaver mellem ægtefæller eller kontrakter mellem ægtefæller)?
- b) Bør man fastsætte et generelt fælles kriterium eller snarere flere alternative kriterier som i forordning (EF) nr. 2201/2003 (f.eks. fast bopæl eller fælles nationalitet)?

Spørgsmål 9:

- a) Kunne man forstille sig, at én dommer træffer afgørelse om alle former for formuegoder, løsøre og fast ejendom, selv når disse befinder sig i forskellige medlemsstater?

b) Hvis tredjemand er involveret i en tvist, er det da de almindelige retsregler, der bør finde anvendelse?

Spørgsmål 10:

Kunne man tænke sig, at valget af den kompetente ret overlades til parterne? I givet fald efter hvilke kriterier?

Spørgsmål 11:

Kunne man med fordel gøre det muligt at lade en sag under en domstol i en medlemsstat overgå til en domstol i en anden medlemsstat inden for dette område? I givet fald på hvilke betingelser?

Regler om international kompetence i sager om ægtefællers formueforhold bør tage udgangspunkt i kompetencereglerne i forordning (EF) nr. 2201/2003. Der bør dog tages hensyn til, at der kan opstå behov for at kunne få behandlet en retssag om formuen både før og efter en sag om separation eller skilsmisse, f.eks. hvis national ret giver mulighed for bodeling under ægteskabet, eller hvis ægtefællerne i en periode efter separationen eller skilsmisse gennem konfliktmægling, mediation el.lign. forsøger at indgå en aftale om delingen af formuen.

Den myndighed, der er kompetent til at behandle en arvesag, bør tillige have mulighed for at tage stilling til delingen af den formue, der var i afdødes ægteskab.

Den kompetente myndighed bør også have kompetence til at træffe afgørelse om aktiver, der befinder sig i andre lande.

Hvis det skønnes hensigtsmæssigt af hensyn til ægtefællerne, bør det overvejes i begrænset omfang at give den kompetente myndighed mulighed for at bestemme, at sagen skal behandles i en anden medlemsstat.

Det bør ligeledes overvejes, om en tredjemand, der har et krav mod en af ægtefællerne, skal kunne gøre dette krav gældende i forbindelse med f.eks. en sag mellem ægtefællerne om deling af deres formue.

Som anført i besvarelsen af spørgsmål 5 skal ægtefæller efter regeringens opfattelse have mulighed for at indgå aftaler om deres formueforhold. Dette bør også omfatte aftaler om, hvilket land der skal behandle tvister om formueforholdet. En aftale herom skal kunne ændres ved en senere aftale. Ægtefællerne bør imidlertid heller ikke her have fri aftaleret. Der bør herved tages udgangspunkt i reglerne i den foreslåede nye artikel 3a i Kommissionens forslag om skilsmisse (KOM(2006) 399).

Spørgsmål 12:

Bør der udarbejdes regler for de ikke-retlige myndigheders kompetence?

Bør man i givet fald fastsætte samme kriterier for deres kompetence som for de retlige myndigheders kompetence? Kunne man til dette formål lade sig inspirere af den brede definition af "ret" i artikel 2 i forordning (EF) nr. 2201/2003?

I Danmark behandler administrative myndigheder en række familieretlige sager, men ikke sager om ægtefællers formueforhold. For at fremtidssikre en eventuel fællesskabsretlig regulering af ægtefællers formueforhold, foreslår regeringen, at en eventuel regulering indeholder en bestemmelse svarende til f.eks. artikel 2, nr. 1, i forordning (EF) nr. 2201/2003. Ikke-retlige myndigheder bør være underlagt de samme kompetenceregler som domstolene.

Spørgsmål 13:

Bør man tillade, at den myndighed, der har til opgave at opgøre og dele formuen, også har kompetence, når en del af formuen befinder sig uden for det territorium, hvor den udøver sine beføjelser?

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 9.

Spørgsmål 14:

Bør visse formaliteter i modsat fald kunne foretages hos myndighederne i en anden medlemsstat end den, der er udpeget ifølge hovedreglen om kompetencekonflikt?

Fællesskabsregulering af de problemer, som grønbogen beskriver, forudsætter efter regeringens opfattelse, at der etableres et tæt samarbejde mellem medlemsstaterne, jf. f.eks. samarbejdsbestemmelserne i forordning (EF) 2201/2003. Derved vil man kunne løse nogle af de problemer, der kan opstå, hvis en myndighed i en medlemsstat træffer afgørelse vedrørende formueaktiver, der befinder sig i en anden medlemsstat.

Spørgsmål 15:

Skal det fremtidige europæiske instrument forhindre fuldbyrdelsen af domme, der forinden er afsagt inden for dets anvendelsesområde? Hvilke grunde skal i modsat fald kunne medføre, at sådanne domme ikke anerkendes?

Det skal overvejes, om det er hensigtsmæssigt og praktisk muligt at lade en eventuel regulering af ægtefællers formueforhold finde anvendelse på afgørelser og aftaler, der er truffet henholdsvis indgået inden ikrafttrædelsestidspunktet for reguleringen.

Spørgsmål 16:

Kunne det tænkes, at domme, der er afsagt i en medlemsstat i sager om formueforholdet mellem ægtefæller, anerkendes fuldt ud for at gøre det muligt uden videre at ændre tinglysningsbogen i andre medlemsstater? Kunne man i så fald lade sig inspirere af artikel 21, stk. 2, i forordning (EF) nr. 2201/2003?

Ved udformningen af bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser mv. fra andre medlemsstater skal der tages hensyn parternes behov for en hurtig og nem adgang til ændring af de oplysninger, der er registreret i en anden medlemsstat om et bestemt formueaktiv. Der bør herved tages hensyn til kravene til ændring af sådanne oplysninger i de enkelte medlemsstater.

Spørgsmål 17:

Kunne den ordning, der gælder anerkendelsen og fuldbyrdelsen af domme, ligeledes anvendes på de dokumenter, der udstedes af ikke-retlige myndigheder, såsom ægtepagter?

Hvilken ordning skal i modsat fald anvendes?

En eventuel regulering af ægtefællers formueforhold bør indeholde regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af private aftaler, der er indgået uden medvirken af offentlige myndigheder el.lign. Et sådan regelsæt kan f.eks. udarbejdes med udgangspunkt i kapitel VII i Kommissionens forslag til en forordning om underholdspligt (KOM(2005) 649 af 15. december 2005).

Spørgsmål 18:

Hvordan forbedres registreringen af formueforholdet mellem ægtefæller i EU? Bør man f.eks. indføre et registreringssystem i alle medlemsstater?

Og hvordan får de berørte personer oplysninger via dette system?

Oprettelse af et fælles system til registrering af oplysninger og formueordningen i alle ægteskaber vil formentlig være meget ressourcekrævende. I besvarelsen af spørgsmål 14 har regeringen foreslået, at der etableres et tæt samarbejde mellem medlemsstaterne i relation til ægtefællers formueforhold. Som et led i dette samarbejde bør der etableres mulighed for at indhente offentligt tilgængelige oplysninger, der i andre medlemsstater er registreret om formueordningen i et bestemt ægteskab.

Spørgsmål 19:

a) Bør der fastsættes specifikke lovkonfliktregler for de formueretlige konsekvenser af det registrerede partnerskab?

b) Bør lovgivningen på det sted, hvor partnerskabet er registreret, også finde anvendelse på de formueretlige konsekvenser af det registrerede partnerskab? Eller bør anden lovgivning finde anvendelse?

c) Bør den valgte lovgivning regulere hele det pågældende område, eller bør andre kriterier lægges til grund, f.eks. lovgivningen på det sted, hvor formuegoderne befinder sig?

Spørgsmål 20:

Bør der fastsættes regler for retternes internationale kompetence til at træffe afgørelse om de formueretlige konsekvenser af det registrerede partnerskab?

I givet fald hvilke? Bør det kun være domstolen på det sted, hvor partnerskabet er registreret (kompetence til at opløse partnerskabet)? Eller bør andre kriterier såsom sagsøgtes eller en af parternes faste bopæl eller den ene eller begges nationalitet også kunne lægges til grund?

Spørgsmål 21:

Efter hvilke kriterier skal de afgørelser, der er truffet i en medlemsstat om sager vedrørende de formueretlige konsekvenser af et registreret partnerskab, anerkendes i de øvrige medlemsstater?

Efter dansk ret indgås et registreret partnerskab mellem 2 personer af samme køn. Med ganske få undtagelser har et registreret partnerskab samme retsvirkninger som et ægteskab; i relation formueforholdet i et registreret partnerskab gælder fuldstændig de samme regler, som gælder for formueforholdene i et ægteskab. Det er derfor regeringens opfattelse, at en eventuel regulering af formueforholdet mellem ægtefæller også fuldt ud skal gælde for registreret partnerskab.

I det omfang medlemsstater ikke anerkender registreret partnerskab, kan det i relation til international kompetence dog være nødvendigt at indføre regler, der sikrer, at registrerede partnere med den fornødne tilknytning til fællesskabet kan få behandlet sager om deres formueforhold i en medlemsstat.

Spørgsmål 22:

a) Bør der fastsættes lovkonfliktregler specifikt for formueforholdet mellem parter, som lever i papirløst parforhold?

b) I givet fald hvilke?

c) Bør der i modsat fald fastsættes særlige regler i det mindste for de konsekvenser, som parforholdets ophør har over for tredjemand (ansvaret over for tredjemand for den gæld, parret har pådraget sig, rettigheder som parforholdets parter har over for tredjemand (f.eks. livsforsikring))?

d) Bør man i tilfælde af fast ejendom kun anvende loven på det sted, hvor ejendommen er beliggende?

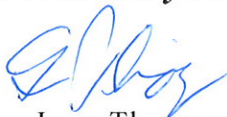
Spørgsmål 23:

Bør der fastsættes særlige regler om kompetence og anerkendelse for formueforholdet mellem parterne i et papirløst parforhold?

Regeringen vil ikke på forhånd afvise, at der kan være behov for at overveje visse fælles regler for så vidt angår papirløst samlevende. Det er i så fald nødvendigt at finde en fælles definition af sådanne samlivsforhold.

Den sene besvarelse beklages.

Med venlig hilsen
Familiestyrelsen

Lars Thøgersen